

JSÁG

Előfizetési ár:

Helyben, hazhoz hordva:	
Egy hónapra	kor. 20 fill.
Negyedévre	kor. 40 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:	
Egy hónapra	kor. 10 fill.
Negyedévre	kor. 30 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nupa- reille sor 1 kor. 20 fill.	

etén fordulatát Oroszország diplomá-
i vereségének mondják ugyan, mert
Anglia izgatottlegjobban az orosz-
sai szerződés ellen s ő gyakorolta a
nagyobb nyomást Kínára, hogy a
szerződés aláírását megtagadja; de más
részről viszont azt következtetik, hogy
Oroszország, hanem Anglia szen-
yett diplomáciai vereséget. Mert Orosz-
zóra nézve jobb, ha a manduriai
szerződést Kína nem írja alá, Angliára
nézve pedig az lett volna jobb, ha
az aláírja a szerződést, mert ezzel
Anglia is, valamint Japán és a többi
nagy hatalmasság is ürügynek vette volna az
aláírást arra, hogy Kínától hasonló terü-
letet kedvezményt kapjanak s így alkalm-
os legyen Kína fölösztását követelni.
Azonban a kínai kormányfőnök
szókat a kezüket, ők nem adtak külön-
kedvezményeket Oroszországnak, ne kö-
vetkezzen tehát egy hatalom sem területi
vagy más kedvezményt. Ha Oroszország
manduriai eljárása nem tetszik a hatal-
masságoknak, verjék ki maguk Manduriból.
Oroszország pedig igen jól tudta, hogy
ha mennyire lármázik Anglia is, Japán is,
sőt konfliktusba keveredni még sem fog-
ja, mert Anglia Kínában ma is tehetet-
len Dél-Afrika miatt, Japán pedig csak
a háta miatt lármázik. Híre jön azonban,
hogy Oroszország Kóréában szabad kezet
Japánnak, csak hogy elhallgattassa.
Ez a hír igaz, úgy Japán aligha fog
Oroszország ellen agitálni. A dolog vége
az, hogy Oroszország Mandu-
riában most már berendezkedhetik
szerint s ott maradhat, a míg
tetszik, mert nincs szerződés, a
szereplőt tűznie ki az orosz csapa-
sszavonására.

Dél-afrikai harctérről újabban az a
szózik, hogy *Botha*, a burok fővezére
felső-oranzsi városban egyesült
tábornok seregével. E jelentést
ban olyképpen magyarázzák, hogy
most a natáli határhegyek közt
ismét pozíciót keresni, egyrészt,
másrészt tábornokot onnan kiszorit-
sra azért, hogy a burák vas-
serege. — **Brüsszellel** azt jelentik,
biztosra vesszük, hogy az angol
sereg legközelebb újabb béketárgya-
sra a burokkal.

A szerb alkotmány egyes pontjairól
szó volt az újságokban, de az új
alkotmány szövegét még véglegesen nem
ismerték meg. Az eddigi fontosabb
változások ezeket mondják: „Szerbia
alkotmányos monarchia nemzeti
biztonsággal. Uralkodója I. Sándor
trónra. A trón az ő közvetlen férfi-
utódaira megy át, de ha ilyen
nincs, akkor nőutódai öröklik a trónt,
csak az egyenes ágról leszármazók,
akiknek az állam törvényei ellen-
ben állnak ki vannak zárva. Az állam
szuverén és független. Az összes szar-
b törvény előtt egyenlők. Nemesség nincs;
minden polgár nemzeti titulus nem viselhet;
politikai bűnökre szóló halálbüntetést,
vagy a hazaárulás esetére, eltörlik;
minden embert az országból kiutasítani
szabad. A házi jog sérthetetlen,
ugy a személyes is vagyoni jog. Min-
dennal elismert vallás, (az Euró-
pán található összes vallások) az
állam oltalma alatt áll és teljes sza-
badot élvez. A tanítás szabad. Az
oktatás kötelező és pénzen meg-
váltható. Szabad a gondolatnyilvá-
s és a sajtó. Nem lesz többé cen-
zúra. A levéltitok sérthetetlen.“ Az al-
mány többi pontjai a népképviselőre
vagy a képviselőre vonatkoznak, megállapítják az új szku-
p és a szenátus szervezetét. Ezeket a
szöveget már ismertették a táviratok.

Budapest magyarsága.

— Saját tudósítónktól. —
Egy-két nap múlva tudni fogjuk már,
hogy tíz év alatt mennyire magyaroso-
dott Budapest. A népszámláló irodában
számláltak és nagyszombaton is egész
nagy dolgozott a hivatalnokok serege.
Az elkövetett a népszámláló iroda
főnöke: *Thüring* Gusztáv dr. aligaz-
gató. Néhány négyszög méternyi irodája
van rubrikás papirossal s talán már
is van a várva-várt szám, a mely
nap vagy holnapután szétrepül az

országba és a nagy világba, hir-
detve a magyar faj asszimiláló erejé-
nek legnagyobb megpróbáltatását és
együttal legnagyobb győzedelmét.

Ma még csak annyit tudunk, hogy az
eredmény igen kedvező reánk. Ha tíz
évvel ezelőtt azt jelenthette a fővárosi
statisztikai hivatal, hogy a magyarság
számaránya 56-73 százalékról 67-09 szá-
zalékra emelkedett, akkor most ismét
jelentős emelkedésről lesz szó. Persze
itt ismeretlen tényező a fővárosnak az a
kétszáz ezer lakosa, a mivel a legutóbbi
tíz év alatt megszorodott. Ebből a
számokból csak hatvan ezer a természetes
szaporodás, a többi bevándorlott, még
pedig igen sokszor nemzetiségi vidék-
ről: az északi megyékből és Galiciából
való bevándorlott. A 1891-es népszámlá-
lás szaporodása 135.000 lélek, tizezer
hijján a magyarságot szaporította úgy,
hogy minden más nemzetiségi, a tótot
kivéve, veszített a számából. Ha ezuttal
is ez történnék, és az egész lakosság
szaporodása egyesegegyedül a magyar-
ság mérlegébe esnék, akkor ma fél-
milliónál jóval több magyar anyanyelvű
lakosa lenne Budapestnek (kerek számban
540.000 magyar.) Ennyit annnyival is in-
kább remélhetünk, mert még e szép
szám mellett is az egész lakosságunk
csak háromnegyede lenne magyar, azaz
nyolc százalékkal több, mint tíz évvel
ezelőtt. Ez a minimumnak tetszik, a mit
várhatunk tíz év alatt a főváros iskolái-
nak és a magyar társadalomnak óriás
asszimiláló képességétől a bevándorlás
kedvezőtlen nemzetiségi hatása ellenében.

Sok érdekes összehasonlítástól foszt
meg bennünket az a körülmény, hogy
az ideai nemzetiségi statisztikát csak az
1891-diki népszámlálással hasonlíthatjuk
össze, mert 1881-ben a nembeszélő
apró gyermekeknek és némáknak nem
határozták meg a nemzetiségét és 1871-
ben egyáltalán nem vettek föl nemzeti-
iségi statisztikát. Mindössze az 1851-diki
statisztikából ismerjük a magyarság
arányszámát: 43-8 százalékot, a melynek
most, ötven év múlva, megkétszerező-
dését, sajnos, vérmes reménnyel sem
várhatjuk.

A részleteknél is lesz sok érdekes
apróság. Így például tíz éve a főváros
népszámláló kerületeiből a legmagyarabb
volt a belvárosnak az a része, a melyet a
Kötő-utca, a Városház-tér, a Kigyó-utca,
a Ferenciek-tere, az Egyetem-utca, a
Borz-utca és a Hal-tér határol. Ebben a
néhány utcában a magyar lakosság ará-
nya felszökött 87-74 százalékra. Ez volt
a fővárosi magyarság legszebb tisztása.
És most? Most a magyarságnak ez a tö-
mörülése volt, nincs. Egyszerűen elpuszt-
ítottuk szántszándékkal ezt a háztömeget.
Palotát építettünk a helyére, a hová,
hogy beköltözködött-e megint ugyanaz
a 87-74 százalékos magyarság, nem
igen hisszük. Nem már azért sem, mert
a belvárosi kaszárnya éppen erre a leg-
szűzebb fővárosi magyar talajra épült.
A legmagyarabb házcsoport tehát el-
mozdult a helyéről, a legidegenebb
azonban bizonyosan még most is Ó-Budán
lesz, mint tíz évvel ezelőtt: a Szőlő-
utca, Kert-utca és Tavasz-utca köze
31-65 százalékos magyarsággal, a külter-
ületen pedig a budai hegyek gyér
lakossága tizenkét százalékos magyar-
sággal.

Feleletet várhatunk az ideai nemzeti-
iségi statisztikától arra a kérdésre is,
hogy valóban erősebben asszimilál-e a

család az iskolánál. Eddig azt tapasztalták, hogy az iskolaköteles kor előtt való időhöz számítva, az iskolaköteles korban legföljebb egy-két százalékkal emelkedik a magyarság aránya, a mi azt jelenti, hogy már hat éves kora előtt megmagyarosodott a gyermek és az iskolának csak meg kell tartania azt a magyarságnak, a ki társadalmi és családi behatásra lett magyarrá.

A nemzetiségi arányakon kívül érdekes az is, hogy hány lakos beszél egyáltalán magyarul, hány németül. Ennek a statisztikának fordulója azonban most nem várható, mert ez már 1891-ben megörvendeztette Budapestet. Mert míg 1881-ben magyarul beszélt a lakosságnak 72 százaléka és németül ennél több, szám szerint 76 százaléka: addig 1891-ben a magyarul tudók aránya egyszerre felszökött 83 százalékra és a németül beszélőké leesett 64 százalékra. Ilyen győzelem nem lesz többé Budapesten a magyar szónak. De ne is kívánjunk többé ilyen győzelmet, mert ehhez csak egy előzetes szomorú esés átszenvedése után juthatnánk.

Ha a magyar szónak 83 százalékos elterjedéséhez csak hat-hét százalékot is hozzá tudunk szerezni, ezzel bizvást megnyugodhatunk, mert legalább elmondhatnók, hogy Budapest lakosainak kilenc-tizede beszél magyarul.

FŐVÁROS.

— **A főváros kölcsöne.** A harminc milliós kölcsönre ma megkezdték a nyilvános aláírást. A főváros központi pénz-

és oda
megke

Niz
Loubet
a me
volt
szönc
statal
lában
fejett
sasag
A lak
rek je
a kö
munk
polgár
mond
lakoss
kifeje
tettek
vérsé
elnök
teszi
meg,
ez a
a szí
sággá
arról,
nő
fejles
tatta
ben a
kintet

Pár
jelent
dult l
hogy

Lo
Nyl-S
sereg

van é
burok
vált